

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
2860828

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 20 mei 2020
Onderwerp Beleidsreactie op het Inspectierapport 'aanpak van mensenhandel en mensensmokkel'

Hierbij zend ik uw Kamer het inspectierapport 'Aanpak van mensenhandel en mensensmokkel' van de Raad voor de rechtshandhaving (hierna: de Raad). Ook zend ik u hierbij mijn reactie op het rapport en de aanbevelingen van de Raad.

De Raad heeft in dit rapport gekeken naar de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel in Caribisch Nederland. Ik heb kennisgenomen van de bevindingen en ik dank de Raad voor het gedegen onderzoek en kritisch rapport. Ik ben de Raad ook dankbaar voor zijn aanbevelingen. Zoals de Raad in zijn rapport terecht stelt zijn er al veel mooie initiatieven en trajecten in Caribisch Nederland ontplooid maar valt er nog veel winst te behalen en is het nu zaak om door te pakken. Daarbij vind ik het van belang te benadrukken dat de overheidsdiensten op Caribisch Nederland, ook diegene die betrokken zijn bij de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel, beperkt van omvang zijn en een beperkt absorptievermogen hebben. De aanbevelingen van de Raad en mijn reactie hierop moeten in dat licht worden gezien.

De aanpak van mensenhandel en mensensmokkel is al langer een prioriteit in Caribisch Nederland. Om mensenhandel en mensensmokkel effectief te bestrijden is samenwerking tussen ketenpartners van cruciaal belang.¹ Door middel van een multidisciplinaire werkgroep wordt er vorm gegeven aan de implementatie en uitvoering van gemaakte afspraken.

De Raad doet in zijn rapport enkele aanbevelingen ten aanzien van het Korps Politie Caribisch Nederland (KPCN). Deze aanbevelingen zien onder andere op de implementatie van het themaregister en de informatiepositie van het informatiecentrum BES. Ik neem de aanbevelingen over deze thema's deels over. Het advies van de Raad om voor minimaal een jaar een projectleider aan te stellen neem

¹ Ter bevordering van de samenwerking en voorkoming van mensenhandel en mensensmokkel is een Memorandum of Understanding opgesteld tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden. Caribisch Nederland heeft tevens een Integraal plan van aanpak opgesteld in 2017 waar de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel als prioriteit zijn aangemerkt.

ik niet over. Ik zal een aantal belangrijke aanbevelingen adresseren in deze brief, voor een uitgebreidere toelichting op de overige aanbevelingen verwijs ik u naar de bijlage.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Sinds het ontstaan van het KPCN is primair aandacht uitgegaan naar het op orde brengen van de basis. De eerder door mij gedane investeringen hebben bijgedragen aan een modernere politieorganisatie. Ook is de laatste vier jaar gewerkt aan de doorontwikkeling en verbetering van deze politieorganisatie. In het nieuwe inrichtingsplan is een uitbreiding van middelen opgenomen voor het korps, oplopend tot structureel 1,2 miljoen per jaar vanaf 2022, wat een stijging van bijna 8% bedraagt.² Belangrijk onderdeel van dit plan is de verdere verbetering van de afdeling die zich binnen KPCN met analyse en informatie bezig houdt. Die afdeling wordt erop toegerust dat zij maatgevend kunnen bijdragen aan het zoveel als mogelijk opvolgen van de aanbevelingen van de Raad. De korpschef KPCN staat hiervoor aan de lat en krijgt, gelet op de kleinschalige context, van mij de vrijheid om dat naar beste inzicht vorm te geven. Hij zal hierover in het jaarverslag KPCN rapporteren.

Datum
20 mei 2020

Ons kenmerk
2860828

Het themaregister³ krijgt daarbij bijzondere aandacht. Om de beschikbare informatie zo goed mogelijk te kunnen ontsluiten, zal KPCN samen met ketenpartners in gesprek gaan om hierover nadere afspraken te maken. Dat zal naar verwachting voor de zomer van dit jaar zijn beslag krijgen. Vanaf juni 2020 wordt maandelijks bekeken hoe de afspraken worden nagekomen. Voorts zal het belang van het invullen van het themaregister naar voren worden gebracht tijdens de Europese dag tegen Mensenhandel op 18 oktober 2020.

De Raad benoemt in haar rapport ook het kennisniveau van de bij mensenhandel betrokken diensten als aandachtspunt. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft jaarlijks middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel in Caribisch Nederland. Betrokkenen op Saba en Sint Eustatius hebben aangegeven meer behoefte te hebben aan meer kennis over mensenhandel. Ik tracht in deze behoefte te voorzien door in 2020 samen met de BES ketenpartners een nieuwe impuls te geven aan het trainen van professionals.

Ten aanzien van de aanpak van mensensmokkel geldt het volgende. Ik onderschrijf het standpunt van de Raad dat het grenstoezicht een belangrijk instrument is in de aanpak van mensensmokkel. Op dit terrein is in de afgelopen jaren een aantal maatregelen genomen om mensensmokkel aan te pakken. Zo is geïnvesteerd in het vergroten van de kennis en expertise van de grensbeambten van Caribisch Nederland door middel van trainingen. Het voorgaande neemt niet weg dat er nog verbeteringen wenselijk zijn, zoals de Raad ook in zijn bevindingen aangeeft.

Er zijn reeds maatregelen in gang gezet om de maritieme grensbewaking van Caribisch Nederland te versterken.

² Het betreft een gefaseerde uitbreiding van de financiering; €400.000 in 2020, €800.000 in 2021 en 1.2 miljoen structureel vanaf 2022.

³ Het themaregister is een instrument waarin relevante gegevens, waaronder signalen, worden verzameld en geanalyseerd. Het doel is om hiermee een goede informatiepositie op te bouwen om zo mensenhandel en mensensmokkel effectief aan te kunnen pakken en te voorkomen.

In de bijlage treft u een nadere toelichting per aanbeveling, in aanvulling op hetgeen is toegelicht in deze brief.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Datum
20 mei 2020

Ons kenmerk
2860828

Ferd Grapperhaus

bijlage

Nadere toelichting op de aanbevelingen van de Raad
*Rapport 'Aanpak mensenhandel en mensensmokkel in
Caribisch Nederland'*

Bijlage nummer	1
Horend bij	Beleidsreactie op het Inspectierapport 'aanpak van mensenhandel en mensensmokkel'

Aanbeveling 1.

Bevorder dat het KPCNzo spoedig mogelijk de ketenbrede implementatie van het themaregister op Bonaire, Sint Eustatius en Saba voortvarender ter hand neemt zodat dit vanuit de input van alle betrokken ketenpartners uiterlijk op 1 juni 2020 gevuld kan worden.

Voor het concreet invullen van het themaregister is het van belang dat de uitvoerende diensten de signalen van mensenhandel en mensensmokkel door middel van een vastgesteld formulier aanleveren bij het KPCN. Zoals in de brief toegelicht wordt deze aanbeveling overgenomen en zal het KPCN in gesprek gaan met de BES ketenpartners om hier nadere afspraken over te maken.

Aanbeveling 2.

A) *Draag ervoor zorg dat het informatiecentrum van het KPCN(IC BES) in staat wordt gesteld om met behulp van het register een informatiepositie op te bouwen op het gebied van mensenhandel en mensensmokkel.*

De Raad geeft de korpsbeheerder en de korpschef in overweging om voor de uitvoering van 1) en 2a) voor minimaal een jaar een volledig vrijgestelde projectleider op uitvoerend niveau aan te stellen die per drie maanden verslag aan de korpschef en de korpsbeheerder uitbrengt over de voortgang.

In de brief is al ingegaan op een aantal investeringen ten aanzien van basis van het Korps Politie Caribisch Nederland. De door mij gedane investeringen, conform het nieuw inrichtingsplan, uiten zich in het vullen van de formatie, het op minimaal mbo-4 niveau brengen van het zittend personeel en passend toe en uitrusten van wat een kleinschalige, maar inmiddels modernere politieorganisatie nodig heeft. Na de afronding van deze fase is de laatste vier jaar gewerkt aan de doorontwikkeling en verbetering van deze politieorganisatie.

Ik onderschrijf het standpunt van de Raad dat de implementatie van het themaregister essentieel is voor een goede informatiepositie op het gebied van mensenhandel en mensensmokkel. Het themaregister is nog onvoldoende geïmplementeerd. Zoals ook in de brief is toegelicht zal KPCN daar komende tijd stappen in zetten en wordt bij wijze van het jaarverslag van KPCN gerapporteerd over de voortgang van de implementatie van het themaregister.

B) *Bevorder- in relatie tot het voorgaande - dat de landen gezamenlijk toewerken naar het opbouwen van een interregionale en internationale informatiepositie op het gebied van mensenhandel en mensensmokkel.*

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Een van de taken van het Recherche Samenwerkingsteam (RST) is het verrichten van onderzoek naar grensoverschrijdende criminaliteit, waaronder ook mensenhandel en mensensmokkel. In het JVO van januari 2019 is de informatie coördinatie notitie vastgesteld, hierin is afgesproken dat er een interinsulair informatieknooppunt bij het RST wordt ingericht. Het JVO stelde in januari 2020 het beleidsplan recherchesamenwerking 2020-2023 vast, waarin de contouren verder zijn bepaald. Dit informatieknooppunt zal de overkoepelende informatie verzamelen voor de inzet van de centrale RST teams. Dit informatieknooppunt draagt verder zorg voor een versterkte informatie coördinatie, waarbij het zicht op grensoverschrijdende criminaliteit waaronder mensenhandel en mensensmokkel en de verbinding met rechtsorde schokkende criminaliteit verder in kaart wordt gebracht. Het team maakt overkoepelende data-analyses, waarbij ook internationale raakvlakken worden verwerkt. Via dit team wordt internationale informatie ontsloten, ook ten behoeve van gebruik door lokale partners.

Datum
20 mei 2020
2896677

Aanbeveling 3.

Geef - naast de jaarlijkse voorlichtingsactiviteiten - doorlopend aandacht aan de preventie van mensenhandel om de bewustwording ten aanzien van de ernst van dit misdrijf in de samenleving van Caribisch Nederland te vergroten.

Preventie is een belangrijke pijler in de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel. Daarom wordt in Caribisch Nederland jaarlijks ingezet op het organiseren van diverse voorlichtingsactiviteiten. De Raad noemt in zijn rapport een aantal mooie acties.

Op 18 oktober, de Europese dag tegen mensenhandel, wordt er ook in Caribisch Nederland aandacht besteed aan het bestrijden van mensenhandel. Dit is ook een van de afspraken tussen de landen van het Koninkrijk in het MoU. Jaarlijks wordt in samenspraak met de CN ketenpartners een focus vastgesteld voor de bewustwordingsactiviteiten. In 2019 is ten behoeve van de vergroting van bewustwording een workshop georganiseerd met publieke en private partijen en NGO's over preventie en de aanpak van mensenhandel.

Het rapport van de Raad bevat een aantal goede aanknopingspunten om nog meer in te zetten op de voorlichtingsactiviteiten gericht op de samenleving. Mijn ministerie is momenteel in gesprek met de BES ketenpartners over de voorlichtingsactiviteiten die dit jaar ontplooid kunnen worden.

Aanbeveling 4.

Intensiveer én borg de opbouw van kennis voor de bij aanpak van mensenhandel betrokken organisaties binnen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Benoem bij de afdelingen van het KPCN taakhouders mensenhandel en mensensmokkel en leid die extra op (verdieping).

Conform de afspraak in het MoU wordt al ingezet op het vergroten van de deskundigheidsbevordering onder professionals om hen in staat te stellen om mensenhandel en mensensmokkel te signaleren. De Raad noemt in zijn rapport enkele succesvolle trainingen die zijn gevolgd door onder andere het KPCN, de KMar en frontdeskmedewerkers op Bonaire.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Er valt echter nog winst te behalen, ook dat blijkt uit het rapport van de Raad. Zoals in de brief toegezegd zal met de beschikbare middelen worden ingezet op het verzorgen van trainingen voor de ketenpartners BES. De trainingen hebben als doel de bewustwording te vergroten over de verschillende aspecten van mensenhandel en mensensmokkel.

Datum
20 mei 2020
2896677

De korpsleiding van het KPCN heeft nadrukkelijk aandacht voor deze mensonterende vormen van criminaliteit. Er wordt bewust gewerkt aan het verhogen van de kennis en bewustwording over deze fenomenen. Zo nodig zal voorzien worden in meer opleidingen op dit gebied.

Aanbeveling 5.

Draag ervoor zorg én borg dat het KPCN haar regierol ten aanzien van de organisatie van de multidisciplinaire controles op Bonaire, Sint Eustatius en Saba vervult, de opzet en resultaten van die controles gedetailleerd vastlegt en centraal overzicht houdt.

Onder verantwoordelijkheid van het OM worden door KPCN jaarlijks multidisciplinaire controles uitgevoerd met verschillende ketenpartners waaronder de openbare lichamen, Koninklijke Marechaussee en de Arbeidsinspectie. Bij deze gezamenlijke controles wordt bekeken welk instrument het meest effectief is om de uitbuitingssituatie te stoppen.

KPCN is reeds in gesprek met de verschillende diensten die betrokken zijn bij de multidisciplinaire controles. In deze gesprekken wordt onder meer de verantwoordelijkheid van de diensten met betrekking tot het vastleggen van de resultaten van multidisciplinaire controles benadrukt. Eventuele signalen van mensenhandel en mensensmokkel kunnen worden vastgelegd in het themaregister, ten behoeve van het opbouwen van de informatiepositie. Per kwartaal wordt geëvalueerd wat de resultaten zijn, via de lijn van de betreffende diensten.

Aanbeveling 6.

Bepaal met de betrokken diensten of voor de aanpak van mensensmokkel - in relatie tot de bestaande afspraken ten aanzien van mensenhandel en mensensmokkel - specifieke afspraken op het gebied van grenstoezicht gemaakt moeten worden. Intensivering van grenstoezicht rondom de kustlijn van Bonaire is naar het oordeel van de Raad hierbij in elk geval noodzakelijk.

Zoals in de brief is benoemd zijn er reeds maatregelen in gang gezet om de maritieme grensbewaking van Caribisch Nederland te versterken. Het verplicht aanleveren van de bemannings- en passagierslijsten van alle zeevaartuigen op het moment dat een schip de territoriale wateren invaart is een van die maatregelen. Ook worden de mogelijkheden bezien voor de aanschaf van materieel voor de uitvoering van de maritieme grensbewaking. Daarnaast zal door de Koninklijke Marechaussee voor de zomer met een pilot worden gestart waarin

luchtvaartmaatschappijen voorafgaand aan het vertrek passagiersgegevens (API) moeten aanleveren. Op basis van deze informatie kunnen de grensbewakingsautoriteiten van Caribisch Nederland onder andere vroegtijdig signalen van mensensmokkel onderkennen. Daarnaast tracht de KMar ook aan de hand van de reeds ingediende BES claim een bijdrage te leveren aan de intensivering van grenstoezicht.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
20 mei 2020
2896677

Aanbeveling 7.

Draag ervoor zorg dat de landelijk coördinator mensenhandel en mensensmokkel - gelet op de andere taken van de functionaris bij wie dat is belegd - in staat blijft om zijn/haar taak ten aanzien van de MoU-afspraken uit te kunnen voeren.

Zoals ook in het interview met de Raad is aangegeven, heeft de landelijk coördinator voldoende tijd en ruimte om zijn taken goed te kunnen uitvoeren. Ook in de toekomst zal ervoor gezorgd worden dat de landelijk coördinator in staat blijft om de taken ten aanzien van de MoU-afspraken uit te kunnen voeren.

Aanbeveling 8.

Streef er met de ministers van Justitie van de andere landen naar om de wetboeken van strafvordering en strafrecht periodiek te evalueren en - waar nodig - te actualiseren. Betrek daarbij in elk geval in overleg met het OM de behoeften in de opsporing in relatie tot de (internationale) ontwikkelingen op het gebied van mensenhandel en mensensmokkel.

Op dit moment zijn er verschillende voorstellen in ontwikkeling om de Wetboeken van Strafvordering en Strafrecht BES te actualiseren. Voor wat betreft het Wetboek van Strafvordering BES geldt dat vorig jaar een wet in werking is getreden ter actualisering van onder meer de bijzondere opsporingsbevoegdheden. Gestreefd wordt naar een eenvormig strafprocesrecht in het gehele Caribische deel van het koninkrijk. Voor de landen Aruba, Curaçao en Sint-Maarten is een geheel nieuw Wetboek van Strafvordering in concept gereed. Dit voorstel bevindt zich in de fase van parlementaire behandeling. Het voornemen bestaat dit nieuwe Wetboek van Strafvordering, zodra de parlementaire behandeling in de andere landen succesvol is afgerond, ook voor de BES-eilanden in procedure te brengen. Zo wordt het gehele strafprocesrecht voor de BES-eilanden geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de andere landen.

Voor wat betreft het Wetboek van Strafrecht BES wordt op dit moment een wetsvoorstel voorbereid met daarin verschillende strafrechtelijke thema's. Met dit voorstel wordt ook dit wetboek onderworpen aan een moderniseringsslag. Ter voorbereiding van dit voorstel zijn, zoals wordt aanbevolen in het rapport, de verschillende ketenpartners bevraagd naar hun wensen ter actualisering van het Wetboek van Strafrecht.

Met de genoemde voorstellen worden de wetboeken van strafvordering en strafrecht BES op relatief korte termijn bij de tijd gebracht en zoveel mogelijk afgestemd op het overige Caribische strafrecht. Het Caribische deel van het koninkrijk beschikt dan over een eenvormig strafprocesrecht. Mede tegen die achtergrond wordt dan ook de aanbeveling ten zeerste ondersteund om tussen de landen nauwe contacten te onderhouden om de teksten van de wetboeken zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming te doen zijn en te laten houden.